

S tem, da sta Nemčija in Avstro-Ogrska sprejeli vse Wilsonove pogoje, bo Nemčija morala odstopiti Alzacijo in Lotaringijo Francoski, a Poznanjsko in morča tudi Prusko Slezijo bodoči Poljski. Avstro-Ogrska pa bo morala pripustiti, da se bo mirovni kongres bavil z bodočo usodo narodov monarhije. V načelu so torej sprejeti Wilsonovi pogoji in o tem ne bo dopustno nikako razpravljati. Vzlic temu pa to imel kongres rešiti mnogo zelo važnih nalog in pri tem bodo povzročale glavna težkoče bodoče meje med posameznimi državami. Za nas Jugoslovane pribajajo pri tem v poštev meje napram Italiji, Nemcem in Madžarom.

Napram Italijanom je med nami spor radi Goriške, Trsta in Istre. Wilson izjavlja, da se mora meja Italije urediti z jasno zaznamovanimi narodnimi črtami, Amerikanski senator Lodge, ki je znan Wilsonov zaupnik, pa je pred par dnevi izjavil, da imajo Italiji pripasti vse one pokrajine, ki imajo po večini italijansko prebivalstvo. Po teh načelih bi Italiji pripadla samo Furlanija do črte Kormin-Tržič, dočim bi morala ostala Primorska s Trstom vred pripasti jugoslaviji. Jasno je, da kongres, ki se sestane s tako jasno izraženimi načeli pravičnosti, ne bo mogel izključno slovenske Goriške — ako izvzamemo po večini poitalijansko glavno mesto Gorica, ki je pa tudi okoli in okoli obdana od Slovencev — prisoditi Italiji. Trst bi sicer po mišljenju večine svojega prebivalstva — ki je sicer tudi najmanj po 80% slovenskega pokolenja — spadal pod Italijo, a tega mesta vendar ni mogoče izrezati ven iz čisto slovenskega ozemlja. Pa tudi sicer soada Trst po svoji zemljepisni legi k Jugoslaviji, ker vendar ni mogoče, da bi se tako mesto, ki je odvisno od svojega zaledja, odtrgalo od tega zaledja. Trst bi kakor italijansko mesto moral brezpogojno propasti. Važni gospodarski interesi, da vprašanje njegove obstoja izkoreni torej za to, da se Trst združi z Jugoslavijo. Trst rabi Jugoslavijo in Jugoslavija rabi Trst, Venezia sta drug na drugega. Za Jugoslavijo je pripadnost Trsta k njenemu državnemu ozemlju življenjsko vprašanje, ona brez tega okna v svet takorekoč ne more dihati, ne more živeti. Nasprotno pa Trst za Italijo nima nikakega gospodarskega pomena. Italija ima toliko lepih in krasnih luk, da Trsta ne potrebuje niti najmanj. Z ozirom na vse te okoliščine smemo z gotovostjo pričakovati, da mirovni kongres prisodi nam tudi Trst.

Enako je tudi glede Istre, kjer je komaj četrtina prebivalstva italijanske narodnosti, a se to omejeno na obrežna mesteca.

Napram Nemcem bo našo mejo še težje dočeti, nego napram Italijanom. Tudi tu imamo pomembna mesta in mesteca, ki jih bodo Nemci zahtevali zase. Toda tudi tu bo odločevala večina prebivalstva in zato smemo biti gotovi, da bodo vsi kraji z res slovenskim prebivalstvom v sedanjosti in v pretekli dobi, v kateri se je nasilno ponečevalo, pripadli Jugoslaviji. Enako velja tudi glede mej Jugoslavije napram Madžarski.

Načrtali smo tu na kratko vprašanja. Ki se tičejo naših jugoslovanskih mej in ki jih bo moral rešiti mirovni kongres. Toda to je le eno vprašanje. Potem pride vprašanje mej češke države, potem Poljske itd. Iz vsega tega sledi, da moramo biti pripravljeni na dolgo trajanje mirovnih konferenc. Toda to nas ne sme motiti. Mir je danes pred durmi in vojski, ki zapuste že v kratkem streliške jarke, se gotovo ne povrneje več v nje nazaj.

Veselite v nepristranskem inozemstvu.

Iz Amsterdama javljajo, da je na Nizozemskem zavladala veliko veselje in navdušenje, ko se je doznala vsebina nemškega odgovora. Pred uredništvu časopisov se je zbrala sila množica ljudi, ki so se pulili za posebne izdaje. Javljali so drug drugemu vest ter si medsebojno čestitali. Splošno se je čulo: Vojna se je, hvala Bogu, končala! Vriskajoč in med plesom se je množica pomikala po ulicah kakor kak narodni praznik. — Tako je bila vest o bližnjem miru sprejeta v nepristranskem inozemstvu, kjer ljudje niso niti od daleč toliko trpeli, kakor mi. S koliko večjo opravičenostjo se smemo veseliti še, le mi, ko vidimo, da se približuje konec našega trpljenja. Zato pa: Kvišku sra!

Francoski listi o nemškem odgovoru.

„Homme libre“, glasilo francoskega ministrskega predsednika Clemenceau, piše: Nemško časopisje prihaja vsak dan z novimi načrti o alzaško-lotaringškem vprašanju. Toda naj si v Berlinu ne delajo nikakih prevarov o alzaško-lotaringškem vprašanju. To vprašanje spada za Francijo med ona, o katerih je vsaka poravnava izključena. — „Matin“ piše: Nôta dokazuje polom Nemčije, dokazuje, da ostane Nemčije zavratna in nepoštena. Nôta je dvoumna. Samo Foch naj odloči, če je premirje na mestu. — „New-York Herald“ pa piše: Biti moramo skrajno previdni. Držanje Nemčije izvira iz strahopetnosti in strahu. Zaničljiva v porazu, kakor je bila sovraštva vredna v uspehu, je pripravljena za vsako ponižanje, podlosti, da se izogne trpljenju, ki bi je bila sama naložila premaganemu sovražniku.

Turčija.

Zgledu Bolgarije je sedaj sledila tudi Turčija. Turčija je sicer še šla skupaj z Avstro-Ogrsko in Nemčijo glede mirovne ponudbe. Toda med tem je v Carigradu nastopilo novo ministrstvo, ki si je nadelo nalogo, da sklene čimprej mir. Splošno pomankanje, draginja in lakota so Turčijo prisilile, da je sledila zgledu Bolgarije. Novi veliki vezir Fevzi-pa-

ša se je takoj, ko je nastopil vlado, obrnil na Dunaj in v Berlin ter je sporočil, da je Turčija vsled prebitja bolgarske fronte dospela na konec svojih moči. Turčija, da je bila obveščena, da mislijo bolgarske čete korakati skupaj s četverosporazumovimi četami nad Carigrad in vsled tega je prisiljena, da sklene poseben mir. Odgovorili so, naj počaka, da pride odgovor Wilsona. Med tem pa se je nova turška vlada že začela pogajati z Angleži in njih zavezniki. Tevlik paša je že poslal v Solun odposlanstvo, ki naj bi stopilo z vrhovnim poveljništvom sovražne balkanske armade v neposredni razgovor, da se ustavijo sovražnosti.

Za one, ki so bili o razmerah poučeni, to ni nič novega.

Mi o vsem tem nismo smeli seveda nič zvedeti, ker je cenzura vse te vesti skrbno prikrivala. No, konečnega poloma le ni mogla preprečiti.

Vsekako je to korak bližje k miru. S sklepom miru s Turčijo bodo proste angleške armade, ki so se do sedaj vojevale v Aziji, in četverosporazum dobi še večjo premoč nad osrednjimi državami, ki se bodeta konečno morali radi ali neradi udati na milost in nemilost.

Nemški socialni demokratje zoper Hohencolernce.

V Norimbergu na Bavarskem izhajajoči socialdemokratski list „Frankische Tagespost“ je z dovoljenjem cenzure priobčil sledeče:

„Vsi vemo, kaj pomeni izguba Alzacije-Lorene. Toda vemo, da je bila ta izguba vsled veliko predolge časa trajajoče vojne zelo verjetna. Nismo pa mnenja, da bi se vsled tega moral zadnji mož, zadnja ženska in zadnji otrok nemškega naroda še tudi pridružiti tem mrtvim Nemcem, kojih število bo kmalu znašalo dva milijona. Dovolj je, da so našemu telesu odsekali krepke ude, toda samoumora naj ne izvrši ne naša armada in tudi ne naš narod.“

Da pa cesar Viljem II. po vseh svojih govorih, katere je imel na armado in v armadi, pride do tega, da mu je nezno bita na čelu države, katere bo temeljito drugačna, kakor si jo je naslikal v svojih mislih, razumemo prav dobro. Da nima socialna demokracija nobenega interesa, da bi se nadalje izražala Hohencolerci, je bilo vselej z vsjo jasnostjo izraženo. Tisti pa, katerim je na tem ležeče, da vladarska hiša Hohencolercov se vlada nadalje v državi in v Prusiji, morejo ohraniti to obitelj v svoji posedovani mogočnosti le na ta način, če posadijo na prestol koga drugega, ki ni, kakor cesar Viljem in prestolonaslednik, zadržno izjavil mnenja, ki so v nasprotju s tem, kar se bo zalibog zgodilo in s tem, kar se bo, kakor je upati, zgodilo. Nemški cesar, ki je zahteval, da bi naj 42 milijonov Nemcev žrtvovalo svoje življenje za to, da bi se ne odstopilo niti kame-na od tega, kar se je doseglo v vojni med Nemčijo in Francijo leta 1870-71, naj sedaj izvrši in udeleži sam to, kar zahteva od ljudstva. Cesar je vselej zahteval od svojih „podložnikov“ največjih patriotskih žrtev. Sedaj pa, ko ti „podložniki“ postajajo državljeni, naj sam pokaže svojo pripravljenost za požrtvovalnost, naj on sam odstopi ter naj na ta način da sijajno spričevalo za umevanje časa ter da s tem omogoči nemški državi in nemškemu narodu boljše mirovne pogoje.“

Graški socialdemokratski list „Arbeiterwille“ se v svoji ponedeljkovi večerni izdaji pridružuje napadom socialnih demokratov v Nemčiji ter piše:

„V nemškem cesarju Viljemu II. vidimo zadržnega nemškega vojaškega vladarja. On je nositelj te velike svetovne vojne, ki se končuje s tem, da je stiri način vojaškega vladanja in da se Nemčija pridruži zvezi narodov, ki bo imela razoroženje za posledico. Viljem II. se mora sam smatrati kot nemo-gočega za nemškega cesarja.“

Avstrijska delegacija.

Avstrijska delegacija je imela v torek, dne 15. t. m. sejo, v kateri je posl. dr. Korošec ministra zunanjih zadev in vojnega ministra interpeliral radi stališča Jugoslovancov napram premirju in mirovnim pogajanjem, dalje, da se prepusti izvedba teh pogajanj zastopnikom narodov, ki osnujejo kot narodne vlade. Dalje glede preložitve jugoslovanskih polkov v domovino. V svoji interpelaciji povdarja dr. Korošec, da je s tem, da so osrednje sile sprejele izjavo predsednika Wilsona z dne 12. februarja 1918, bila samoodločba narodov proglašena kot glavno vladino načelo človeštva, po katerem se noben narod ne sme vladati brez svojega dovoljenja. Jugoslovanski narod je že ponovno izjavil svečano, da ne bo odobril nikake rešitve, ki ne prinese popolnega združenja naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov v lastno, suvereno državo, ker le na ta način bo zagotovljen samostojen razvoj našega naroda.

Dalje sta posl. dr. Korošec in Stanek interpelirala vojnega in skupnega finančnega ministra glede vzevanja talcev in zapiranja uglednih oseb v Bosni. Posl. dr. Korošec in Fon sta dalje in-

terpelirala radi nameravane preložitve južnega bojišča na jugoslovansko ozemlje, Klofač in dr. radi stališča, ki ga zavzema češko-slovaški nered napram pogajanjem za premirje in mir. Poslanec Klofač je dalje interpeliral skupno vlado, da se prepreči vsako enostransko odredbo ogrske vlade glede priznanosti slovaškega naroda k češko-slovaški državi.

Poljski delegatje so podali izjavo, da se smatrajo za državljane svobodne in neodvisne poljske države ter zahtevajo pravice poljskega naroda, da se bo udeležil mirovne konference.

Kaj misli g. Burian.

Zunanji minister grof Burian je dne 15. okt. imel v odseku za zunanje zadeve v ogrski delegaciji govor, v katerem je razpravljal svoje misli in želje. Med drugim je povdarjal, da je odpad Bolgarije prisilil Nemčijo in Avstrijo, da ustvarita na Balkanu nove fronto; na kakšen odločilen vojni uspeh pa se seveda ne upa več. O Wilsonovih točkah, o katerih je izjavil, da jih sprejme, je sodil, da bodo, če se pravilne razumejo in primerno uporabijo, dobrodejne uplivalo na vršečo se preureditev notranjih razmer v obeh državah monarhije. Vprašanje pa je, ali Nemec in Madžar pravilno razumeta in bota primerno porabila Wilsonova načela. O bedehi mirovni konferenci je dejal, da bo naša monarhija na njej zastopana po strokovnjakih (nemških in madžarskih?), katerim bo pridružena komisija avstrijskih in ogrskih pristojnih oseb in morča tudi svetovalstva, izvoljeno iz poslancev. Kako dobre je grof Burian podučil o dejanskih razmerah, spričuje njegova izjava, da stojimo tik pred prenehanjem sovražnega bojevanja in da bomo v kratkem s sovražniki stopili v pogajanja ter da Turčija še vedne kot vojna zaveznica vztraja ob naši strani.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču posebno hudi boji v Flandriji, kjer so se Nemci vnovič umaknili ter prepustili četverosporazumovim četam važne postojanke Donay, Roselaere, Handzame in Cortemack. Umaknili se so tudi severno-vzhodne od mesta St. Quentin, kjer se Angleži prodri do mesta Valenciennes ob francosko-belgijski meji. Južno od mesta Laon so pa morali Nemci izprazniti važno gorovje Chemin des Dames. Končno so se tudi umaknili med rekami Aiso in Mozo.

Na drugih bojiščih.

Na srbskem bojišču se umikajo naše in nemške čete ob reki Moravi navzgor, kjer se sedaj vrše boji še severno od Niša. Niš se že nahaja v srbski oblasti, nadalje se umikajo proti Novemu-pazarju, kjer so srbsko-francoske čete že zasedle Prizren, Djakovo, Prištino in Mitrovico. — Na albanskem bojišču sme izprazniti Tirano in Drač ter se umikame proti Lešu ob izliva reke Drine v Jadransko morje.

Razne politične vesti.

Voditelji strank pri cesarju. Preteklo soboto je naš cesar sprejel v Badenu pri Dunaju v avstrijski 33 avstrijskih poslancev, ki so voditelji in načelniki raznih avstrijskih strank. Za Jugoslovane je bil poklican k cesarju dr. Korošec, za Čehe Stanek, Tušar, Hruban in Fidler, za Poljake pa Tertli, Bravorovski in Löwenstein. Prvi so bili sprejeti Čehi. Po svojem sprejemu pri cesarju so imeli kratek razgovor z načelnikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem. Dr. Korošec je cesarju obširno razvil jugoslovanski program. Cesar je z velikim zanimanjem poslušal izvajanja dr. Korošca ter stavljal opetovana vprašanja. Pogovor se je vršil tudi o sedanjih razmerah v poslanski zbornici. Cesar je prosil poslance, naj delajo na to, da se sedanje zmešnjave premagajo. V bodoče ministrstvo, ki bi naj bilo sestavljeno iz zastopnikov strank, Čehi in Jugoslovanci ne bodo poslali svojih zaupnikov.

Avstrijska državna zbornica. V seji državne-ga zbora dne 9. t. m. je minister za deželno brambo pl. Czapp odgovarjal na interpelacijo poslancev dr. Korošca in tov. radi procesa proti mornarjem v Kotaru. Odgovarjal je po stari navadi avstrijskih ministrov, da stvar ni tako nedolžna in da se kazensko postopanje ne more ustaviti. Nato je minister odgovarjal na interpelacijo poslancev dr. Benkoviča radi usmrtitve desetnika Tušaka od 87. pešpolka po stotniku Wolfgangu. Omenjenega stotnika je, kakor znano, vojaški sodinja oprostila. Dr. Benkovič je v svoji interpelaciji obširno opisal ves slučaj ter vprašal domobranskega ministra: Kako more Vaša ekscelencija